

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
Főmunkatárs
MAROSÁN JÁNOS.
A lap kiadója:
A „PAZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pazmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Kulturünnap Szatmáron.

A Széchenyi-Társulat folyó hó 25-én ünnepelte meg fennállásának és működésének 25 éves jubileumát és ezen alkalomból nagy gyűlést tartott városunkban.

Az ünnepi ülés szónokai ismertették a társulat hazafias és kulturális ezéjét és eddigi áldásos működését és áldoztak néhai gróf Károlyi István emlékének.

Az impozáns lefolyású ünnepség fényét emelte Széll Kálmán volt miniszterelnöknek, mint az országos közművelődési társulat elnökének részvétele és a gr. Károlyi család több tagjának, valamint a vármegye és város elölkelő közönségének megjelenése.

Az ünnep a vendégek fogadásával kezdődött, akik délelőtt 9 órakor érkeztek a szatmári pályaudvarra. A fogadásra megjelent dr. Vajay Károly szatmári polgármester vezetésével a Széchenyi-társulat választmánya, valamint nagyszámu előkelő közönség. Széll Kálmánt és a vele együtt érkező vendégeket dr. Vajay Károly polgármester üdvözölte. Az üdvözlésre Széll Kálmán válaszolt. Mint az országos Közművelődési egyletek szövetségének elnöke jöttem el, — mondá — hogy Önöket itt az Alföld megyéjén, az ország keleti részében, a nyelvhatáron üdvözöljem és köszönetet mondjak az összes közművelődési egyletek nevében azon tevékenységért és fáradozásokért, amelyeket a kultúra érdekében kifejtteni szivesek voltak. Nagyon köszönöm szives üdvözlésüket! (Zajos éljenzés).

Ezután a diszes menet, amelynek élén 200 tagú lovasbandérium haladt, bevonult a városba, amely ez alkalomra lobogó díszöltött. A Pannóniában, ahova a menet vonult, fényes villásreggeli volt.

Az előkelőségek közül a püspök ur Ó Méltóságánál voltak villásreggeli gr. Károlyi Istvánné, gr. Károlyi Gyuláné, Széll Kálmán, gr. Károlyi Mihály, gr. Károlyi Gyula, gr. Desseoffy Emil, Földes Béla és Nagy Dezső képviselők, dr. Falussy Árpád főispán, dr. Vajay Károly polgármester, Madarassy Dezső, a Széchenyi-Társulat igazgatója. Ugyanezek este 6 órakor Földes Béla kivételével theán voltak a püspök ur Ó Méltóságánál.

A diszgyűlés 11 órakor vette kezdetét a Pannónia nagytermében, amelyet a közönség zsúfolásig megtöltött.

A diszgyűlésen megjelentek: Széll Kálmán, dr. Boromisza Tibor püspök, dr. Falussy Árpád főispán, özv. gr. Károlyi Istvánné, gr.

Károlyi Gyula és neje, gr. Károlyi Mihály és Tibor, gr. Desseoffy Emil, Domahidy Elemér, Kende Zsigmond, b. Kovács Jenő, Csomay Imre, Domahidy István, Pap Béla, Kölesey Antal, N. Szabó Antal, Szeőke Bálint, Jordán Károly, Kádár Ambrus, Hehelein Károly, Pomp Antal, Szabó István, Hámon Róbert, Luby Béla, Bodnár György Szerdahelyi Ágoston, Jékey Zsigmond, Korányi János, dr. Kelemen Samu, dr. Földes Béla, Uray Géza, Boér Lajos, Cholnoky Imre, Madarassy Dezső, br. Vécsey László, dr. Vajay Károly stb. stb. Azonkívül megjelent a megyei tanítói kar számos tagja és ott voltak a helybeli tanítványok növendékei.

A gyűlésen a püspök ur Ó Méltósága, mint a Széchenyi-Társulat védnöke elnökölt, ki a következő beszéddel nyitotta meg a diszgyűlést:

Mélyen tisztelt vendégek! Kedves szatmármegyei testvéreim!

Volt nekünk már ebben az esztendőben egy érdemleges, szíves, kedves ünnepünk, amelyen a Széchenyi-Társulat 25 éves jubileumát úgy magunk között ültük meg. Éreztük azonban már akkor mindnyájan, hogy az az eszme, a kötelességnek az az érzete, amely az év elején összehozott bennünket, még többet kíván tőlünk, nem mint egyszerű polgároktól, hanem többet kíván tőlünk mint egy nagy eszme hordozóitól: a Széchenyi-Társulattól. Ennek a kötelességnek óhajtottunk eleget tenni, mélyen t. közönség, midőn a nagy eszmet, amely eszme szolgálatában a Széchenyi-Társulat áll; hogy tudniillik e hazának minden lakosa magát a magyar államiság polgárának tudja és érezze és tudjon, akarjon is beszélni magyarul. És most, amikor nagyobb méretben ünnepeljük ezt az eszmet, kiváló szerencsében részesültünk, hogy országunknak vezető férfija, aki hogy úgy mondjuk — az egész nagy ország kulturális intézményei központját tartja kezében áldott és helyes vezetéssel, Ó excellenciája körünkben megjelent és ezáltal nagyban emeli ünnepélyünk magasztos voltát. (Zajos éljenzés).

Méltóztassanak megengedni, hogy ez ünnepélyes alkalomkor néhány eszme, néhány gondolatra reá mutathassak. (Halljuk! Halljuk!)

Mi adta meg tulajdonképpen a Széchenyi-társulatnak eredetét, micsoda okok azok, amelyek közreműködtek, hogy itt, Magyarországnak északkeleti részén — hogy úgy mondjuk, az ország szívéből távol össze álljanak a legjobbaink, hogy megalkossák ezt a társulatot azzal a czéljal, hogy a magyar államiság eszméjét bevigyék minden szívbe és a magyar nyelvet minden magyar honpolgár által megkedveltessek és elsajátítsák?!

Az ember természetéhez tartozó igazság, amely kimondja, hogy az ember tulajdonképpen társas lény. Minden társaság, minden egyesülés ennek az igazságnak nyomása alatt áll elő,

„hogy ha ember vagy, társas lény vagy, társulnod, egyesülnöd kell! És mert ez alapigazság, azért kimondhatom, hogy ember ember által válik emberré; mert a mikor én azt mondom: „ember”, egy fejlődő, művelt egyént képzelek. Műveltség, kulturális előhaladás, m. t. ünneplő közönség, társulás nélkül nincsen, és amikor a Széchenyi-Társulatot legjobbjaink nagy áldozatok árán megalapították a kitzított gyönyörű hazafias czél elérésére, akkor egy általános, az emberi természetben rejlő kulturális mozgalomnak szükségessége alatt is állottak. Tehát a társulás, az egyesülés eszméje mint az emberi életnek szükséges motivuma, kell hogy nemcsak dicső elődeinket járta legyen át egészükben, lelkükben és szívükben, hanem kell hogy minket is átjárjon, ha embernevezetre méltók akarunk lenni. És az a történeti tény, a mi kiváló módon bizonyítja jobbjainknak előrelátását, hogy szükségesnek tartották már 25 év előtt társulás által fenn hirdetni és megvalósulás felé vinni e vármegyében, az ország északkeleti részén a nagy eszmet, a hazafiságnak az eszméjét a vallással kapcsolatosan, 25 évnek tapasztalata után arra oktat bennünket, hogy a mi 25 év előtt szükséges volt, hogy a vallás és hazafiság dicső eszméje éljen a haza minden lakosának lelkében és szívében: úgy ez ma is szükséges! Mert ma talán még szükségesebb, mint 25 évvel előbb, hogy éljen az az eszme, amelyet társulatunk pajzsán ama gyönyörű kép jelképez: a hármas halom fölött álló kereszt, megvilágítva és megaranyozva a kelő napsugártól! Azért is mert tanítások, elvek dobtak közzénk, magyarok közzé, olyanok, amelyek azt mondják: „Sem kereszt, sem haza! Nem eszme, nem idea az, amelynek szolgálataiban a kereszt áll!”

Tudósaink azt tanítják, hogy az embernek nem kell sem Isten, sem haza, és pedig életének tapasztalatai után ma is és életem végső lehelleitig mindig hirdetni fogom, hogy műveltség nem lehet Isten és haza nélkül! (Zajos helyeslés és éljenzés) Mikor mi: a Széchenyi-társaság az Isten eszméjének és a haza eszméjének általánosítására dolgozunk és működünk, akkor mi tulajdonképpen az egész emberiség művelődésének, az egész emberiség idealizmusának szolgálatában állunk. Ezért ez a munka, ez a dolog kell, hogy a jobbaknak becsülését kiérdemelje és hogy a vármegyei Széchenyi-társulat épen ezen a téren való munkálkodással kiérdemelje országosan a tiszteletet, országos figyelem tárgyává lettünk, mutatja az illusztris vendégek koszorúja és általunk eléggé meg nem hálálható megjelenése is. (Zajos éljenzés.)

Én egészen nyugodtan és a jövőbe vetett erős reménységgel teszem le Szatmárvármegye közönségének kezébe a Széchenyi-társulat idealizmusát. Ápolják ezt, mélyen t. közönség, szívükben; szeressék az Istent, szeressék a hazát, és akkor meg fogják látni az unokák, hogy Magyarország nem volt, hanem Magyarország lett, (Hosszas éljenzés) — es lett, mert fiait azt a zászlót, amelyre Isten és haza van írva, magasan lobogatták és a zászlóval a kijelölt útról

— Két szentkép diszes aranyozott kerettel ingyen, ki 25 forintot felül bevásárol —
Krámer Jeremiás butorkereskedésében **Szatmár** a színházzal szemben.

Helyben készült legjobb minőségű ebédlő és hálószoba berendezések olcsón kaphatók.

Lelkészek és tanítók részére 10% árkedvezményt nyujtok.

semmi körülmények között el nem tértek! (Hosszas éljensz.)

Midőn szerencsés vagyok itt, ez illusztris társaságban a Széchenyi-társulat ünnepélyes közgyűlését megnyitni, fölkérem Dr. Falussy Árpád főispán urat, legyen szives felolvasását társulatunk oszlopos tagjának, gr. Károlyi Istvánnak emlékezete fölött megtartani. (Hosszas éljenzés és taps.)

A püspök beszédét követő éljenzés lecsilapultával Dr. Falussy Árpád szatmári főispán tartotta meg magas szárnyalású emlékbeszédét néhai Gr. Károlyi István, mint a Széchenyi-társulat volt tiszteletbeli elnöke fölött. Alos történeti készültséggel ismertette azt az időt, melyben az ifju Károlyi István, telve erős hazaszeretettel és ideális eszmékkel, a magyarosodás útjára lépő mánásvilág egyik kimagasló és vezető egyéniségévé lett. Szépen festette a nemes gondolkodású főur jellemvonásait, amelyek Gr. Károlyi Istvánnak későbbi hazafias működésében is, különösen pedig a nagy nemzeti küzdelem idején oly fényesen kidomborodtak. Meghatóan vázolta annak a veszteségnek nagyságát is, amely főur halálával hazánkat érte.

Károlyi István gróf, — ugymond — 1845. február 2-án született mint negyedik fia annak a gróf Károlyi Györgynek, aki a Magyar Tudományos Akadémia egyik alapítója és Kölesy Ferenc barátja volt és annak a gróf Zichy Karolának, akit Petőfi megénekelt. Izzó fajszeretete eszményül tüzte eléje azt, hogy az egész magyar főnemesség szívvel-lélekkel magyarrá váljék és büszke legyen arra, hogy magyar. A nagy Széchenyi által alapított Nemzeti Kaszinót ő tette a magyar főuri társaság kedvelt otthonává; az európai izléssel párosuló hamisítatlan magyar szellemet benne ő honosította meg. Egyáltalán fáradhatatlanul törekedett arra, hogy a magyar főuri társaság központja Budapest legyen. Rudolf királyfinak ifju nejevel Budapestre való bevonulása alkalmával ő lovagolt azon főuri bandérium élén, amely a menetet megnyitotta. Egyéniségének varázsa egy csapásra megnyerte Magyarországnak a boldogult trónörökös, aki azóta állandó érintkezésben maradt az országgal. A Himnusz költőjének, aki iránt való rokonérzését még atyjától örökölte, szobrot állíttatott. A nagykarolyi Kossuth-szobor emelése körül is hathatós közreműködést fejtett ki. Jelleme hajlíthatatlan volt. Kitüntetés, ezimet nem kért, de nem is fogadott el soha. A magyar iparművészet fejlesztésének egyik lelkes utörője volt. Külföldi utazásaiból mintákat hozott magával az iparművészek remekeiből és azután megyéje iparosait maga buzdította arra, hogy ezek után dolgozva, magukat továbbképezzék. Így történt, hogy a Nemzeti Kaszinó, majd a Park-Klub berendezési tárgyainak jó része magyar iparosok kezéből került ki. Élénk színekkel ecsetelte ezután az előadó Károlyi István grófnak a legutóbbi évek alkotmányos küzdelmeiben vitt önfeláldozó vezéri szerepét.

A nagyhatású emlékbeszéd után Dr. Fechtel János főgimn. tanár és a Széchenyi-társulat titkára ékes, ragyogó beszédben ismertette a Széchenyi-társulat 25-éves működésének történetét. A klasszikus beszéd következő:

Mélyen tisztelt közönség!

Mély jelentőségű tisztetem teljes tudatában ragadom meg a szót, hogy e fényes nap ünnepi hangulatának nemzeti tüzét tőlem telhetőleg szítsam, neveljem, hogy a nemzeti öntudat ereje oly magasra dagadjon, mint a viharos tengerek toronymagasságu árjai, hogy minden az ősi cselekvő fajszeretet lángjai törjenek elé s az ajkak hirdessék világgá nemzetünk elszántságát, nyelvi műveltségének, politikai jogainak mindenkor való megvédésére.

Fényes, ragyogó ez a nap, midőn a vármegye hazaszerező népe, apraja-nagyja az ország képvisellete összegyűlt a hazaszeretet füstölő oltára körül, a mely felett a magyar nemzeti Génius terjeszti ki hatalmas védő szárnyait. Boruljon is le előtte, aki magyar s ha szive piros vére nem is folyik érette, a lélek-ből fakadó hő fohász áhitatos sóhaja repüljön tisztán, fényesen, mint a napsugár a magyarok Istenéhez s imádkozzék a nemzet szerencséért és boldogulásáért.

Emelje szívét hozzá mindenki összekulcsolt kezekkel, hogy e véráztatott földet megáldja, az érette dolgozó munkáját megtermékenyítse, polgárait boldogítsa, hogy a lázasan folyó nemzeti és kultur törekvések czélt érjenek s a magyar nép mint királyi sas a nemzeti egység és nemzeti műveltség magas sziklájának napsütött ormáról imponáljon az egész művelt világnak.

Hajh, ez volt álma a legnagyobb magyaroknak, akinek zászlaja alá gyűltünk, kinek eszméjében, honszerelmében, törhetetlen munkásságában fenségesen ragyogó vezérlő csillagot birunk, had váljék valóra az a ragyogó álom, had tomboljon még egyszer Európa homlokán az egységes nemzeti műveltség csillagkoszorújával fején a hajdan harcban dicső hatalmas nemzet.

Fel! harczra, bajra magyarok, Széchenyi szellemének nyomában előre! Talpra mindnyájan, aprók, nagyok, nők férfiak, ma mindenkire az eszmélni kezdő gyermektől a reszkető ősz emberig szüksége van a hazának, had lengjen büszkén, szabadon és a magyar tricolor zászlóra e jelszó legyen írva: „Egységes magyar nemzeti társadalom, szűz tiszta magyar szellem. Legyen a hazának minden lakosa a magyar államiság hive és tudjon magyarul!“

A Széchenyi Társulat megalakulása égető nemzeti kulturális szükség volt, mert a magyar nyelv védelmének és terjesztésének elhanyagolása immár nemzeti veszedelemmel fenyegetett. A vármegye 307 községéből csak 152-ben beszélte a falu többsége a magyar nyelvet, ott pedig, a hol a magyar elem kisebbségben volt bele assimilálódott a nemzetiségek romboló áradatába és ezen assimiláció rettenetes arányokat öltött s nyomában járt a nemzetiségi öntudat megerősödése. Dákórománia képzeletbeli határai arányosan tolódtak ki s 1882-ben, az alakulás évében, már Tokajnál állott Románia határa.

Ekkor lép föl Csomay Imre, a lelkes hazafi a mentő gondolattal, alakítsunk egy magyar nemzeti kulturát terjesztő és védő társulatot. Az eszmét az 1882-ik évben Szatmárt a társaskörben társadalmi híres eszmecekerék alkalmával beszélék meg, az akkor szerepet játszó lelkes hazafiak.

Julius 11-én már megtartották az elő készítő gyűlést, melyen Domahidy Ferencz főispán elnökölt és megjelent azon az európai hírű és nagynevű későbbi biboros püspök dr. Schlauch Lőrincz is. Deczember 28-án pedig a Társulat a vármegye magyar népének örömrivalgása között meg is alakult, diszelnöke a püspök, elnöke a főispán, igazgatója berencei Kovács Lajos, titkára Csomay Imre lett.

És rögtön megindult a lázas munka. A jelszót: „Legyen a hazának minden lakosa a magyar államiság hive és tudjon magyarul“. Viszhangozta az egész vármegye, az egész ország. Kovács Lajos, ez a lelkes és nagytehetségű ember aki a nagy Széchenyinek volt belső

és szeretet munkatársa, jobb keze. szóval, hírlapi cikkekkkel, példával agitált, buzdított. gyújtott, dolgozott, s vele doldozott Csomay Imre is törhetetlen ügybuzgósággal.

Százakra menő tagokat gyűjtöttek, vidéki választmányokat szerveztek, a melyek lobogtatták kint a zászlót, ám a beszédett támogató pénzüsszeg 2000—2400 forintnál többet nem tett ki. Ily összeggel eredményes, széles medrű munkát nem lehet végezni. — Több és biztosabb pénz kellett.

Reágondoltak a vármegyei pótadóra. 1885 szeptember 12-én egybegyűltek a Széchenyi-Társulat összes tagjai, a nagykarolyi vm. székházban, Dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök fényes beszédét mondott az ügy érdekében, gróf Károlyi István pedig megtette ez 1%-os pótadó indítványát. Az őszi közgyűlés egyhangú lelkesedéssel adta meg a kívánt összeget, sőt 1888 május 3-án a megyének minden községét kötelezte a gyermekmenhelyek felállítására. Ma 109 ilyen működik a vármegyében.

Kisded ovodák tekintetében Szatmár vármegye ma az első az országban, az első magyar vármegye s a kisdedóvó szervezetét a kormány és az Emke itt tanulmányoztatta velünk s az 1891. évi kisdedóvó törvény ez alapon épült fel. Ez volt a minta, a mely után dolgoztak az állam és közművelődési társulatok. A Széchenyi-Társulatnak voltak eszméi, módszere pénze lelkesedése és volt kitűnő taktikája. A Társulat jutalmazta a tanítókat a magyar nyelv oktatásában elért sikereikért és hogy a siker nagy volt mutatja az a körülmény, hogy a román papság ellenakciót csinált és részéről is serényen jutalmazta a magyar nyelv ellen működő tanterfiakat.

A Társulat népkönyvtárakat állított a vidéken, a központin kívül 24 ilyen működik. A hatása nagy, a magyar művelődés eszköze és óvszere a felszínre törekvő szociáldemokrácia ellen is.

Az esti iskolák a felnőttek számára kitűnő nemzeti kulturális intézmény. 40—50 éves emberek tanulnak írni, olvasni, számolni magyarul s szívesen hallgatják a magyar történelem és alkotmánytan előadását, a hol magyar szót hallanak és tanulnak.

A Társulat eddig 203000 koronát vett be és kiadott 187000 koronát.

250000 gyermeket nevelt az ovodákban. Ez T. K. olyan tény, a mely nem szoru. dicsőretre. Itt a számok ékebben beszélnek, mint a világ legnagyobb szónokai. És így a Széchenyi-Társulat ma a második jelentős magyar kultur egyesület az országban. Gróf Károlyi István ez a törhetetlen magyar hazafi az országos kultur kongresszusokon a Társulat képviselvényében mindenütt megjelent s mint előadó, mint lelkes szónok magasztalta és ajánlotta a közfigyelemben e kultur intézményt. Megerdemli, hogy mély kegyelettel emlegessük a nagy és fajmagyar főur nevét. A munka ma is folyik, sőt nagy lendülettel, különösen mióta főispánunk szive minden szeretetével lelke minden lelkesedésével felkarolta a szent ügyet, mióta apostolává szegődött az eszmének s diadala érdekében nem csak szóval, frázisokkal, hanem tettekkel is dolgozik. Megmozdította a várost, a vármegyét, országot tettekre buzdította az embereket. Buzduljunk mi is e nemes példákön a társulati tevékenység dicsőséges eredményein.

Tegyük magyarrá, de nemcsak magyarrá, hanem lélekben, szívben magyar érzelművé is e hon minden fiát, polgárát, hogy aki magyar kenyeret eszik, magyar sóval izesíti ételét magyar legyen. — A magyarnyelv elleni törekvés hazaárulás, dijjá szigorú büntetés és teljes megvetés legyen.

Dolgozzunk serényen, mindenki az épülő sánczokra siessen, gazdagok és koldusok, ur nők és koldus asszonyok. Egy nemzet életéről és jövőjéről van szó, — Hiszen egy új művelődési korszak előtt állunk és ma már mulaszt-

CSAPÓ LAJOS

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok

készítését elvállalom.

Mindenmü öltöny készítésénél a főszult az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Nagy raktár honi és angol szövetekben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS**, szabó-mester.

hataln kötelessége az államnak, társadalomnak az ország összes nemzetiségeit a maga egységes és összhangzó kultúrájába felvenni, hogy így a nemzet teste több millióval megszapordva, a nagy nemzeti feladatokért és ideálokért győzelmesen harcolhasson.

Magyarországnak nagygyá, erőssé, szabaddá és függetlenné kell válnia, ez a cél.

Es ez a cél valóban fenséges eszmény, melynek fénye beragyogja a magyar földet s áthatja munkára a serkenti a lelkes embereket. És a munka nem könnyű, mert a nemzeti kulturális, evolúciótól való verejtékes küzködést megnehezítik a nemzetiségi érdekközpontok, a melyek a mohácsi vész óta erőt merítve a külső hatalmi tényezőkből, állandóan folytatják nemzetbontó törekvéseiket, míg végre ma a kulturképtelen apróságok odáig feszítették értelmetlen felfuvalkodottságukat, hogy a hatalmas magyar államban külön nemzetiségi érdekeket szolgáló, fejlesztő államot követelnek.

Am tudják meg, hogy a magyar állam vagy elpusztul, vagy feltartóztatlanul fejlődik, mint egységes magyar nemzet s hogy saját természetes és élettani fejlődési utait követhesse, le fog, le kell számolnia a belső ellenhatásokkal és minden egyes ember, aki az országban él, az egységes magyar nemzeti eszme és kultúra részesévé és munkatársává fog lenni és meg fogja akadályozni, hogy a kis nemzetiségi érdekközpontok az általános magyar nemzeti művelődés kifejlődését esztelen nemzetesdít játszó és a külföld felé hajló hóbortjakkal megbénítsák.

A magyarok hatalmas Istene velünk lesz és megáldja törekvéseinket.

Most Széll Kálmán emelkedett szólásra és általános feszült figyelem közt nagyfontosságú kijelentéseket tett az oly annyira aktuális nemzetiségi kérdéssről. Beszédében a következőket mondotta:

Tisztelt közgyűlés! Tisztelt ünneplő közönség! Alig három hónapja annak, hogy az ország összes közművelődési egyletei, így a Széchenyi-egylet is elhatározták, hogy azon célok intenzívebb művelésére, azon erők tömörítésére, amelyek az ő feladataikat éltetik és mozgatják, egy központi szervezetben egyesülnek, megalkotják a nagyobb és sikeresebb tevékenység czéljából az országosközművelődési társulatot. Ennek a közművelődési társulatnak nevében jöttem el ide elnöktársammal, Gr. Károlyi Mihályval együtt, hogy a Széchenyi-társulatot mai örömnappal, amely a magyar kultúrának is szép ünneppnapja, üdvözöljem. (Élénk éljenzés.) Üdvözlöt hozok és elismerést; meghajtom önök előtt az összes közművelődési egyletek nevében az elismerés zászlóját azokért a fényes eredményekért, amelyeket elérték; azért a nagy kezdeményezésért, amelyben elől jártak és azon példát adó buzgalomért amelyet működésükben tanusítottak. (Zajos éljenzés.)

Azt mondotta a mélyen tisztelt elnök ur, intézzek buzdító szavakat önökhöz. Kell-e önöket buzdítani, kell-e önöket lelkesíteni; önöket, akik azokat a fényes eredményeket tudják felmutatni, amelyeket most az egylet igen tisztelt elnöke ékesen, oly ragyogó szépen előadott? Én nem tudom azt a lelkesedést fokozni,

Meríteni és kölesönözni fogok belőle, mert példás az a működés, amelyet az egylet kifejtett és fényesek azok az eredmények, amelyeket e működéssel elért. (Zajos éljenzés)

Örömmel jöttem ide, az északkeleti Magyarországnak ezen történeti tényekben és emlékekben nagy jelentőségű helyére. Visszontagságteljes, dicsőséges, de szenvedéssel teljes emlékek fűződnek e helyhez, amik azonban a magyar fajnak, Magyarországnak a dicsőségét jelzik. Előrrse e hely a magyarságnak és fontos missziót teljesít és azért is örvendek, hogy itt e mai kulturünnepepen megjelenhettem. (Élénk éljenzés.)

De örömmel jöttem más okból is. Az a férfi, kinek emlékére oly méltó és oly szép szavak hangzottak el, az a férfi élte egész folyamán a sirig, legifjabb koromtól fogva, benső és igaz barátom volt. Ismertem az ő nemes lelkületét, ismertem szíve dobbanását, ismertem emelkedett felfogását és tanúságot tehetek róla, hogy Gr. Károlyi István, aki jellemzilarásában a becsületnek, a kényes becsületnek felfogásában az elsőnek egyike volt az országban, csak egyben nem engedte felülmulni magát, a magyarság, a magyar hazaszeretetében. (Ugy van. Ugy van!)

Nem hoztam én ide Önök közé most harci jelszavakat, nem harci riadó lesz az, ami ajkamról elszáll.

En a munkának, kitaró nagy munkának, a nagyvezélok elérésére eltökélt elhatározásnak elveit hangoztatom. Önök, Szatmárvármegye közönsége, már 25 évvel ezelőtt megértették azt, amit mi ma hirdetünk:

Önök megértették, hogy a magyar társadalomnak igen nagy feladatai és igen nagy kötelességei vannak az ország jövőjének biztosítására. Az állam megadja a maga nagy aktiójában az állami élet legkiemelkedettebb emanatiójában jelentkező nagy alkotásokban, intézményekben a keretet, még a tartalmat is, ami az állami életet és az állami czélokot táplálni és biztosítani van hivatva.

De ennek a keretnek, tartalomban az erőt arra, hogy azokat a czélokot az állam elérje, csak a társadalom tudja megadni. Az a társadalom, amely közönyösen nézi az állam működését, nem lesz erőforrása egy erős nemzeti áramlatnak. Csak az a társadalom, amely fel tudja fogni, hogy kötelességei vannak, amely a nemzeti nagy gondolatoktól, a nemzeti nagy czélektől lelkesedve ezeket a kötelességeket teljesíteni kész és képes: csak az a társadalom egészséges és képezi egy állam biztos alapját. Ha áll az, hogy erős állami élet erős társadalmi élet létketésén alapszik, hiába gondolunk mi a fát, amelyet terméketlen talajba ültettünk: mert csak az a fa lesz terebélyes, amelynek gyökerei termékeny mély rétegekbe bocsátkozhatnak, csak az szívhatja fel azt a táplálékot, amely izmosodásához, növekedéséhez szükséges.

Igy van ez az állami életben is. És ha ez így van mindenütt és mindenben, különösen áll ez és fontos a mi viszonyaink közt, a mi politikai viszonyaink közt, ami közjogi viszonyainkban. Európának e helyén százados mulasztások után, amelyek folytán elmaradtunk attól, amit más nemzetek fokozatosan tudtak termelni és amiben folytonosan emelkedtek, kétszeresen van szüksége a magyar államnak, a társadalom segítő, kiegészítő támogatására. És ebben a nagy munkában, amelynek fontosságát nem tudom eléggé

kiemelni, egy jelentékeny rész: a magyar kultúrának és a magyarnyelvnek ápolása és terjesztése. (Ugy van! ugy van!) Annak az igazságnak benső erejénél fogva is, hogy Európának ezen a részén csak egy erős egységes állam állhat fenn, idegen ajku honfirtársainkat meg kell győznünk, hogy amidőn mi a magyar kultúrát terjesztjük, akkor az ő érdekükben is eselekszünk, amikor mi velük a magyar kultúrát megkedveltetni akarjuk és azt akarjuk, hogy ahhoz alkalmazkodjanak, hozzá simuljanak, azt elfogadják és el-sajátítsák, az ő érdekükben járunk el, mert képesíteni akarjuk őket arra, hogy köztünk mint testvérek alkalmasak és megfelelők legyenek minden állásra, minden foglalkozásra, amelyhez a magyar állam nyelvének tudása szükséges. Méltányosan, igazságosan, engesztelékenyen akarunk viselkedni velük szemben, a törvény előtt egyenlőséget és az állami élet minden ágazatában, egyenlő áldást és jótéteményt akarunk nekik biztosítani, mert mi igazságot hirdetünk és világosságot hozunk nekik. Azt kívánjuk csak, hogy midőn az ő faji és nyelvi érdekeiket a magyar államegység keretein belül nem akarjuk bántani, az állami egység előtt meghódoljanak és azt szívvel — lélekkel elismerjék, nem imrel-ámmal, ne csak amugy, amint hirdetik némelyek itt-ott, hogy „A közös hazát ők is szeretik.“ Mert ne csak a közös hazát szeressék, hanem a magyarságot is és tiszteljék a magyar állameszmét, amelynek következei és folyamányai alól nem vonhatják ki magát Magyarországnak egy fia sem, egy lakosa sem, bármily nyelven imádja Istenét és bármily emlőn szopja az anyatejet. Mi nem folytatunk agresszív politikát, de magunkhoz esatolni akarjuk őket és azt akarjuk, hogy abba a helyzetbe ne hozzanak bennünket, hogy védeni legyünk kénytelenek ebben az országban azt, amihez nekünk feltétlen jogunk van.

Tehát tisztelt közönség, Európának ezen a helyén, — és erre századoknak a története a tanúság, — csak egy erős, egy konzolidált állam állhat fenn. És ha valamikor igaz volt e tétel, nézzenek körül s láthatják, mennyire igaz ez most. Már pedig erős állam csak úgy állhat fenn, ha az fensőbb-séggel bír, enélkül nincs erő, mert akkor az ellentétek összeütkezésébe következnék be. Ennek az országnak magyarnak kell maradnia, amint magyarnak lett alapítva, ennek az országnak jövőjét erkölcsi és szent kötelességünk úgy biztosítani, és a jövő nemzedék kötelessége ugyanez kell, hogy legyen, amint ez az ország kezéinkbe át lett adva. Magyarnak lett alapítva, magyarnak lett megvédelmezve az összes keleti betódulások ellen, az összes nyugati áramlatok ellen, és magyarnak fogjuk megtartani, mert ez nem csak szent kötelességünk, de velünk született benső lelki szükséglet, benső érzés, amellyel minden magyar ember együtt él, együtt hal. (Hosszas éljenzés és taps). Magyarország ezer éves történetének összes visszontagsága, összes szenvedése, összes dicsősége, jó- és balsorsa azt bizonyítja, hogy ez az ország magyar kell hogy maradjon, mert csak úgy állhat fenn, és csak úgy védhet meg minden-

UJ RUHA-ÜZLET!

KORAI ÁRMINNÉ

Augusztus 1-én nyílt meg Szatmáron,
Deák-téren, (a Fehér-ház mellett)

kész férfi-, női- és
gyermekruha-üzlete,

UJ RUHA-ÜZLET!

ahol a legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók férfi-öltönyök, felöltők, utazóbundák, különféle gyermekruhák, valamint dús választékban a legegészségesebb női kabátzikkok.

kít az országban, bármely nyelvet beszéljen s bármely fajhoz tartozzék is. A többség tényén kívül meg van a magyar államiság fensőbbiségéhez a jogezim azért is, mert a magyar faj volt századokon keresztül ennek az országnak államalkotó nemzete, és mint olyan, intellektualis, gazdasági előnyénél fogva a vezetésre, hegemoniára és szuprematiára hivatva van, amelyről lemondani nem fogunk, de nem is szabad. (Zajos éljenzés és helyeslés). Mi békét hozunk idegen ajku honfitársainknak az engesztelődés a béke malasztjával megyünk eléjük. Nem úgy teszünk, mint az egykori római, akinek egyik kezében béke, a másik kezében harez volt. Mi mindkét kezünkben békét hozunk és ezért belátást remélünk tőlük. De ha békét hozunk is, ne feledje senki, hogy az ellen, aki a magyar államiságnak meg nem hódol, a magyar államiság eszméjét el nem fogadja, annak következményeibe és folyamányaiba bele nem illeszkedik, meg tudjuk védeni a magyar állam jogát. Két dolgot nem engedünk.

Semmiféle körülmények között először azt, hogy kívülről jöjjenek sugalmaszások apiratták amelyek elesábitják és tévutra vezetnek ami idegen ajku polgártársainkat és bennük mindenféle kifelé gravitáló vágyakat ébresztenek: e törekvések ellen irgalmatlanul és kérlelhetetlenül fogunk harezolni, ebben az országban sem román, sem tót, sem szláv, sem szerb, sem német irredentát nem fogunk megtűrni. (Hosszas éljenzés és taps). Másodsor: minden idegen ajku polgára ennek a hazának ami testvérünk, egyenlően bánunk velük, egyenlő joguk van, törvény előtt küönbséget velük szemben nem teszünk, faji, nyelvi szokásaikban álló hagyományait is tiszteletben tartjuk, amennyiben a magyar államiság követelményeivel szemben nem állanak, a legmesszebb menő testvéri érzéssel conamóre vagyunk, készek kezelni mindazt irányunkban, ami a magyar állam egységében nem ütközik: semmi olyan törekvést, amely egy belső tagolást akar előidézni, egy egy belső demarkácianális vonalat akar huzni, el nem tűrünk, mert ez az állam nem federelásztikus irányzatok alapján épült fel, hanem az egységes magyar állam eszmén és semmi féle federelásztikus aspirációt vagy törekvést el nem fogadunk, még a legkisebb kezdetet sem, mert az az ország veszedelmét és végeredményében megállapíthatjuk az ő veszedelmüket is jelentené. Mert nézzenek ami idegen nyelvű polgártársaink a szomszédságba és akkor be kell látni, hogy ha mi egyes csoportoknak, egyes fajoknak a magyar államiság rovására oda dobnánk engedményeket és áldozatokat a magyar államiságból, ők azon összeütköznenek egymással és egy saját érdekeiket sokkal kevésbé tudnák érvényesíteni, mintha az ő nyelvi és faji érdekeik semmi esorbát nem szenvednek a magyar állam keretében, mert mi elvenni nem akarunk semmit, mi csak adni akarunk nekik, mi képesíteni akarjuk őket arra, hogy a magyar kulturába beilleszkedjenek, a kultura jótéményeivel is akarjuk őket magunkhoz esatolni, amint mondtam szeretettel, kimélettel és igazságosan. (Helyeslés).

Nem kell ezeket az elveket Szatmáron hirdetni, ahol csupa lelkesedést látok lobogni a szemekben és a jó és magasztos törekvések utáni buzgóságot, lángoló hazaszeretetet. De mondom, hogy a magyar nyelvnek az ápolása, terjesztése és szeretete minden magyar emberrel vele született, mert a magyar nyelv a magyar embernek legnagyobb kincse, vára, erőssége, dicsősége; a magyar nyelv a magyar embernek az, ami a gyermeknek a szülő, akitől életét vette, ami a szülőnek a gyermek, akinek életet adott; ezt ápolni, fejleszteni természetes ösztön és kötelesség. A nyelv eszköz arra, hogy terjesszük a műveltséget, a kulturát s a kulturával erkölcsöt és felvilágosodást.

Fejtegette ezután a szónok, hogy azok az egyesületek tehát, amelyek ezeket az elveket tüzték ki maguk elé nagy jelentőségű, ideális munkát végeznek, egy második honfoglalást végeznek, amely nem buzogánnyal, nem ijjal, nem karddal, hanem az értelemhez és szívhez szólással szerez ennek az országnak hű és ragaszkodó, rendíthetetlen híveket.

Ezekben akartam kitárni önök előtt mind azt, amit az ünnepély ihlete bennem támasztott. Ezek után ismételt elismerésünket és köszönetünket fejezem ki a társulat eredménydus működése iránt, kívánva, hogy hasonló buzgalommal folytassa tovább nemes működését. (Hosszas meg-megújáló taps és éljenzés).

Ezután *Ilosvay* Aladár vármegyei alispán a Széchenyi-társulat alelnöke mondott szép záró beszédet, amelynek során indítványozta, hogy az elhangzott beszédek jegyzőkönyvileg örökíttessenek meg, ehhez a diszgyülés egyhangu lelkesedéssel járult hozzá. *Ilosvay* beszédével a diszgyülés véget ért és a jelen voltak a Hymnus lelkes éneklésével oszlottak szét. Délután 2 órakor a Pannónia nagy éttermében a vendégek tiszteletére 300 terítékű bankett volt. Az asztalfőn özv. Gróf *Károlyi* Istvánné ült, tőle jobbra *Szell* Kálmán, balra dr. *Boromisza* Tibor püspök.

A toasztok sorát Ó Méltósága a meggyés püspök nyitotta meg a királyra mondott következő felköszöntővel:

Mély jobbagyi hódolattal sziveinkben, el nem muló lelkesültséggel ajkainkon kiáltunk, hogy Magyarország királyát felséges urunkat hosszú életen át tisztelje a világ: szeresse az ő alkotmányát nagyra becsülő fölkennt királyát a magyar és a magyar szívek öröme védje Felséges urunkat egy hosszú életen át! Kiáltunk azért éljen a király! (Élénk éljenzés).

Toasztokat mondtak még dr. *Falussy* Árpád főispán, dr. *Vajay* Károly polgármester, *Károlyi* Mihály és Gyula grófok, *Ilosvay* alispán, dr. *Fechtel* János, b. *Kovács* Jenő, *Domahidy* István, dr. *Kelemen* Samu és mások.

Este a várost kivilágították és az ünnepségek sorozatát a színházi diszeladás rekesztette be. Színre került Rákosi Viktor „Elnémult harangok“ című színműve kerekded jó előadásban, melyben Peterdi (Todorcszku) Fodor (Simándi) Sándor (Flórika) tüntek ki.

HIREK.

Temetők ünnepe. Csendes készülődéssel várják az emberek november elsejét. Azt a napját az évnek, melyen kegyeletes, érző szívek ünnepét ülik a temetőben. Pár nap múlva megölelné a temetők. Szótlan bánatos emberek járnak a besüppedt sírok között. A kiknek halottja van, oda jár most. Összejárja a halottak birodalmát és dolgos kezekkel lát hozzá a munkához. Feltölteti friss komokkal a sirt és kitépi a virágok között vadon nő dudvát és gazt. Más síroknál kertészek dolgoznak. Ásóval kapával formálják, rendezik a hantokat és téli zöldet, őszi rózsákat ültetnek a porhanyós földre. A legtöbbel azonban nem törődik, nem gondol senki sem. Elhagyatottan áll évek óta, nincs a ki gondoljon rá. Eltemették a halottakat s aztán elfeledték. — Itt említjük fel, hogy az egész országban rendeznek az idén temetői gyűjtést a tüdővészések javára. A szatmári gyűjtőbizottság élén *Uray* Gézáné és *Jékei* Károlyné egyleti elnökök állanak.

A király ajándéka a pápának. Már elkészült az az ajándék, amelyet a király a pápának ötven éves papi jubileuma alkalmából ad. Az ajándék egy arany feszület, amely hatvan aujort foglalt gyémántból és ötven ugyanoly foglalásu rubinból álló keretben Krisztusnak vert aranyból való képét mutatja. Az egyik oldalon levehető aranylemezbe vannak véve latin nyelven a következő szavak. „I. Ferencz József császár és király, aki hatvan esztendeig töltötte be hivatalát, szerencsét kíván X. Pius pápának, aki ötven esztendeig végezte szent hivatását — 1908-ban, mindkettőjük jubileumának esztendejében“ A latin föliirat díszitthon formájában van megszőgezve. A kettős jubileum eszméje kifejezésre jut a hatvan gyémánt és az ötven rubinban is.

Superintendens beiktatás. A tiszántuli ref egyházkerület új superintendensének, *Erőss* Lajosnak beiktatási ünnepélye november hó 17-én lesz megtartva Debreczenben, az egyházkerület őszi közgyűlésén. A beiktatási ünnepség előkészítésével egy több tagu küldöttség van meg megbízva.

Elhalt törvényszéki bíró. *Várady* Gábor máramarosszigeti kir. törvényszéki bíró e hó 24-én Budapesten hová súlyos gyomorhajának gyógyítása végett utazott, elhalt élete 45-ik évében. Kiváló képzettségű bíró volt, így nagy veszteség az igazságszolgáltatásra. Legutóbb a Husz-féle rablógylkossági perben szerepelt és tett szert országos névre.

Hymen. Ifj. *Luby* Géza árvaszéki ülnök, *Luby* Géza orsz. képviselő fia jegyet váltott *Makai Fibián* Sárival, *Harmos* Gáborné leányával. — *Wachter* Antal erdői uradalmi gépész a mult esütörtökön vezette oltárhoz *Adamesz* Ferenc mezőteremi gépész leányát, *Arankát*. — *Mihályffy* Pál, a halmi felső gazdasági népiskola tanára vasárnap esküdött örök hűséget *Klein* Mária halmi állami elemi iskolai tanítónőnek. — *Varga* Károly halmi ref. lelkész esütörtökön esküdött örök hűséget Debreczenben *Szabó* Etelkának. — *Pincz* Mátyás kir. kath. főgimn. tanár jegyet váltott Fehérgyarmaton *Dóka* Bertalan földbirtokos leányával, *Mariskával*. — *Simon* Ferencz fogyasztási szövetkezeti üzletvezető vasárnap esküdött örök hűséget *Jászai* Annának. — *Rácz* Imre, a máramarosszigeti polg. fiúiskola igazgatója szombaton esküdött örök hűséget Sopronban *Falner* Iona áll. isk. tanítónőnek. — *Szmólay* Vilmos felsővisői adótiszt a napokban esküdött örök hűséget *Márkus* Idának. — *Bacsinszky* Gyula munkács egyház m

A kolozsvári „Kristály“ Gözmosó és Vegytisztító Gyár:

mos, tisztít **fehérneműeket és felsőruhákat** a legszebb kivitelben, gyorsan, **előnyös árak ellenében.** **Tíz koronát** meghaladó megbízások bérmentve küldetnek vissza.

Csomagolás díjtalan!

Czím: ☺☺☺☺

„KRISTÁLY“
GÖZMOSÓ GYÁR
KOLOZSVÁR, Pályaudvar.

pályavégzett papnövendék tegnap vezette oltárhoz Ungváron *Kaminszky Géza* tanítóképzőintézeti igazgató leányát Irén kisasszonyt. Az esketési szertartást *Firezák Gyula* munkácsi püspök végezte. — *Grabovszky Béla* ungvári esendőrhadnagy tegnap esküdtött örök hűséget Kolozsváron a főtéri rk. templomban *Pogány Jenő* máv. főmérnök leányának, Irén kisasszonynak. — *Papp Gusztáv* m. kir. erdész jegyet váltott Ungváron *Zachár Jakab* m. kir. erdőmester leányával Anna kisasszonnyal. — *Máté Gyula* nagyváradi egyh. megyei végzett gör. kath. papnövendék, ki tanulmányait a múlt tanévben a helybeli róm. kath. theológián végezte. Alsósoporon jegyet váltott *Hesz Adolf* m. kir. állatorvos leányával Irmával.

Kitüntetett erdőmester. *Csopey Kornél* kir. erdőmestert, a nagyszőlősi erdőgazdálkodás jeles és rokonszenves vezetőjét a földművelési miniszter vezetésé alatt levő miniszteriumba vonta be s ott a személyi ügyek reszortjába osztotta be.

Személyi hír. *Amon Pál* tiszteletbeli kanonok, újvidéki plebános tegnap este a püspök ur Ó Máltósága látogatására városunkba érkezett.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Fejes Ilona okleveles tanítónőt az aranyosmegyesi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé kinevezte.

Egyházi kinevezések. A munkácsi egyházmegyében *Kohutics Tivadar* áldozópap Ökörmezőre ideiglenes helyettes lelkészül és *Vladimir Mihály* okl. kántortanító Kriesfalvára kántortanítóul nevezetett ki.

Bucuestély. A kath. kaszinó esütőtökön este bucsuestélyt rendezett alelnökének, *Zahoránszky Istvánnak* tiszteletére, ki néhány nap múlva Mezöpetribe távozik el. Mintegy 150-en lehettek jelen a kaszinó tagjai közül, kifejezést óhajtván adni a távozó alelnök iránt érzett szeretetöknek és tiszteletöknek. Az első pohárköszöntőt *Hehelein Károly* praelátus-kanonok, a kaszinó elnöke mondotta a távozóra üritvén poharát kiváló érdemeinek méltatása mellett, *Lovász Győző* alapítványi pénztári tiszt mint tisztviselőtársát, *Bohnár Gáspár* elmés és nagy fetszéssel hallgatott tószóban a munka emberét, *Favagó Ignác* a jóbarátot éltették Zahoránszkyban, ki nek távozása Szatmár város társadalmában mindenesetre veszteség számba megy. — Vasárnap este a kath. legényegyesület rendezett bucsuestélyt saját helyiségében *Zahoránszky* nak, mint elnökének tiszteletére. Itt is mintegy 150-en voltak jelen. Számos felköszöntő hangzott el. *Weber János* indítványára egyhangulag elhatározták, hogy a távozó elnök arcképét az egyesület részére megfestetik.

Elismerés. A kir. kath. tanítóképző igazgatójának. A vallás és közokt. miniszteriumból *Perényi János* tanítóképző intézeti igazgatóhoz a következő leírás érkezett: Illetékes közegem jelentéséből értesültem, hogy Igazgató Ur most éri el tanítóképzőintézeti tanári működésének harminczedik évfordulóját. Igazgató Urnak a tanítóképzés terén egy emberöltőn által mindenkor meleg egyszerűséggel, hűlkadatulán lelkes hivatásérzéssel és eredményeiben áldásos buzgósággal teljesített munkásságáért ez alkalommal őszinte köszönetemet és méltányoló elismerésemet nyilvánítom. *Tóth János* áll. titkár.

Lelkészi beiktatás. Szép ünnepség keretében iktatta be *Bacsinszky István* kőrösmezői esperes a munkácsi püspök képviselőjében a tiszabogdányiak eddigelé is általános közbeesülésben álló id lelkészét *Mikita Ele-*

ket a tiszabogdányi parochiába. A hívőkhoz intézett szép beszédben méltatta az állásban véglegesített parochusnak a hitélet fejlesztése körüli érdemeit és szeretetét ajánlotta őt Tiszabogdány lakosságának. *Mikita Elek* magas szárnyalású szép beszédben köszöntö meg *Bacsinszky* esperes szavait. Este az újonnan beiktatott parochus *Fényes* vacsorát adott, amelyre a község intelligenciája volt hivatalos.

Elhalt lelkész. Egyházmegyénknek egyik fiatal rokonszenves papja *Unger Lajos* királyházi lelkész, *Unger Gusztáv* debreczeni kir. ítélőtáblai bíró fia szombaton egy budapesti sanatóriumban, hol sorvasztó betegségében gyógyulást keresett, elhalálozott. Már a múlt évben kezdetek mutatkozni a tüdővész jelei, s napról-napra mindjobban elhatalmasodott rajta a rettenetes kór, melytől csak a halál válthatta meg. Elhunyt szüleit, testvéreit és széleskörű rokonságot borított gyászba. A holttestet Budapestről városunkba szállították, hol a hidontuli sirkertben tegnap helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartást *Hehelein Károly* praelátus kanonok végezte, a növendékpapok énekkara megható gyászénekeket adott elő. A gyászoló család és rokonságon kívül ott voltak a székeskáptalan összes tagjai: *Szabó Norbert* nagyprépost e. püspök, dr. *Kádár Ambrus*, *Pemp Antal* és dr. *Lessenyey Ferencz* praelátus-kanonok, továbbá *Szabó István* praelátus, *Hámon Rébert* pápai kamarás és még igen sokan paptársai közül. Ott láttunk a gyászoló család tisztelői közül is többeket. *Unger Lajos* még csak 36 éves volt, 1872. okt. 16-án született Szatmáron. Iskolai tanulmányait elvégezvén, 1895. febr. 18-án áldozópappá szenteltetett. Ettől az időtől fogva mint segédlelkész működött Kálmándon, Nagybányán, Máramarosszigeten. Itt 1899-ben *Schönherr Ágoston* apát, főesperes halála után ideiglenes lelkész volt a javadalom betöltéséig, később ugyanott segédlelkész, míg 1901-ben Királyházára nevezetett ki lelkésznek. Im-már 7 éve működött ott híveinek szeretetétől környezve s kiérdemelte felettes egyházi hatóságainak meglegedését is.

Alapító tagok. *Hehelein Károly* praelátus-kanonok, *Kovács Gergely* kir. kath. főgimnáziumi tanár, id. *Császky Bálint* mikolai földbirtokos, *Veszelovszky Béla* építész, *Márkus Márton* szállodás, Dr. *Vajay Károly* polgármester, *Antal Sándor* tiszti főügyész és N. N. 100-100 koronával a Széchenyi társulat alapító tagjai sorába beléptek.

Iskolagondnoksági kinevezés. Vármegyénk főispánja *Récsai Ede* nagykirályi kegyesrendi házfőnököt és *Toóth Sándor* uradalmi pénztárnokot a nagykirályi polgári iskolai gondnoksági rendes tagjává kinevezte.

Egyháztanácsi elnök. A máramaroszigeti róm. kath. egyháztanács és iskolaszék világi elnökének *Hitter Győző* nyug. főbányatanácsos választott meg.

Egyházmegyei hír. A püspök ur Ó Máltósága *Sepsy Máton* segédlelkész Királyházára ideiglenes lelkésznek nevezte ki. *Sepsy* az elhalt *Unger Lajos* betegségének idején ugyanott mint segédlelkész működött.

Gondnokok áthelyezése. A belügyminiszter *Fizner Ferencet*, a szegedi áll. gyermekmenhely gondnokát Munkácsra, *Könes Ferencet*, a munkácsi menhely gondnokát pedig Szegedre helyezte át.

Névváltoztatás. Marinesák Bálint budapesti hittud. hallgató, egyházmegyénk papnövendéke és Marinesák Gyula, a helybeli kir. kath. főgimnázium tanulója családi nevüket belügyminiszteri engedéllyel Magyar-ra változtatták.

Gyászhir. *Fényes Péter* batizi földbirtokos hosszas sorvasztó szenvedés után 35 éves korában a múlt szerdán elhalt. Már régebben hordozza magában a pusztító tüdővész csiráit, aggasztóbban csak a múlt év folyamán lépett fel, midőn orvosai tanácsára a Tátrába ment gyógyulást keresni. A család mindent megtett élete megmentésére, ám a végzetes csapást elhárítani lehetetlen volt. Napról napra gyengült, végre a gyógyíthatatlan kór csakugyan kioltotta életét. Pénteken délután helyezték a község nagy részvéte mellett örök nyugalomra Batizon a korán elhalt férfit. A Fényes családon kívül a Sepsy, Halász és Hajnal családok valamint kiterjedt rokonság gyászolja. — Özv. vajai *Ibrányi Zsigmondné*, szül. *Vezzerle Mária* 78 éves korában Nagyszőlősen elhalt. — Özv. *Vácsi Mihályné* szül. *Félegyházi Zsuzsanna* 85 éves korában városunkban elhalt. Vasárnap délután temették el.

Áthelyezett őrmester. *Schreiner Ambros* nagyszőlősi járásőrmester ugyanabban a minőségben a huszti esendőrörshöz helyeztetett át.

Érdekes házasság. Dr. *Mandl Lajos* miniszteri titkár a nyár folyamán megismerkedett *Kosztelnik István* volt nagykirályi jelenleg kübekházi vasári *Szabó Mária* nevű leányával. A férfi szülei elleneztek, hogy a vagyontalan leányt feleségül vegye. A dusszag miniszteri titkár azonban nem akart lemondani a szerelméről és szülei tudta nélkül *Kosztelnik Mária*val a napokban Nagykirályban megesküdött. A házasságkötésnél tanuk voltak *Luby Géza* orsz. gyűl. képviselő és fia *Luby Géza* árvaszéki ülnök.

Nyugalmazott tanító. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Maák Lajos* berendi ev. ref. tanítót 1220 kor. évi nyugdíjjal nyugalomba helyezte.

Katholikus főgimnázium Szigeten. Két évvel ezelőtt kellemesen lepte meg Máramaros vármegye kath. közönségét a hír, hogy a piarista algimnázium fokozatosan főgimnáziummá fejlődik és modern új épületet nyer. A hír valóra vált. Megnyílt az ötödik, ez évben a hatodik osztály, de az új épületnek hire-hamva sincs. Azóta megjelent a parlament második évi költségvetése is, de a máramaroszigeti katolikus főgimnázium épületéről szó sincs benne. Mindössze annyit történt, hogy a dologi kiadásokra az eddigi 6000 koronát 7000-re emelték fel. Az intézet igazgatója most törheti a fejét, hogy jövőre, hol fog alkalmas helyiséget bérelni, ha pedig valahol kap, hogyan fogja ellenőrizni, a négy különböző helyen lévő osztályokat. És a város és vármegye közönsége ezen áldatlan állapotot közömbös nemtörődomséggel nézi. Más város és vármegye minden követ megmozdított volna, hogy midőn az egész megyére kiható ily fontos kulturális intézetről van szó, annak felépítése még a legnagyobb áldozatok árán is biztosítsák. És Mára-

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányú lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és oszmák is készülnek.

Vuja János

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház) aki dusan felszerelt czipő-raktárában csakis valódi finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és oszmákat nagyon is versenyképes árak mellett hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kikészítöbölte, és a kinek áruí osinosság dolgában is párját ritkítja

marosszigeten minden csendes. Ez könnyen azt a látszatot keltheti, hogy nem nagy szükség van ez intézetre és az építkezés elodázása valami fontos kulturális vagy nemzeti érdekeket nem érint. E vármegye 80 százaléka katolikus. Egyetlen középiskolája ez a főgimnázium volna. Kétségtelen, hogy ha nem katolikus főgimnáziumról van szó, hanem reformátusról, már lerakták volna az alapokat, mert a reformátusok tudnak érdeklődni közintézeik ügye iránt, érdekkörükbe bevontak volna már mindent és mindenkit, ha céljuk elérése úgy kívánta volna.

Egy elmaradt felköszöntő. A Széchenyi társulat vasárnapi lakomáján sok toszttal hangzott el. Egyiknek is másikkal érdekeit méltatták, de a társulat érdeműs, agilis titkáráról Dr. *Fechtel* János főgymn. tanárról érthetetlen módon megfélekedtek, pedig ha valaki megérdemli az elismerést, úgy dr. *Fechtel* János az, ki a társulat működése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett. Nyugtassa meg őt azért az a tudat, hogy a magyar társadalom ugyis tudja, hogy a társulat felvirágoztatása sok tekintetben neki köszönhető.

Tanitógyűlés. A szatmár-ugocsavármegyei róm. kath. néptanító egyesület X. Pius pápa aranymiséjének — valamint az egyesület fennállásának 25 éves évfordulója alkalmából Szatmár-Németiben október 29-én csütörtökön, délelőtt 10 órakor, a „Cecil-egylet“ termében diszgyűlést tart, melyre az egyesület alapító-tiszteletbeli, pártoló- és rendes tagjait a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség. A gyűlés tárgysorozata: 1. Ének. Pápai himnusz. Éneklés az egybesereglett tanítóság. 2. Megnyitó beszéd, Öszentsége X. Pius Pápa félszázados áldozári jubileuma alkalmából. Tartja: Ft. *Bodnár* Gáspár, egyesületi elnök. 3. Az egyesület 22 éves története. Egybeállította és felolvassa: *Mondik* Endre, egyesületi titkár. 4. Gyakorlati tanítás az új irányu rajzoktatásból. Előadja: *Bodnár* Alajos rk. püspöki népiskolai tanító. 5. A phonomimikáról. Tartja: *Hoffmann* József, rk. püspöki népiskolai tanító. 6. A cselekvés pedagógiája. Tartja: *Bodnár* Gáspár a kir. tanítóképző pedagógiai tanár. 7. Tisztujtítás, 8. Indítványok. 9. Himnusz. A gyűlést megelőzőleg 9 órakor szentmise a székesegyházban. Gyűlés után tisztelgés a Püspök ur Ó Méltóságánál. Az egyesület nagyválasztmányának 1008. október hó 8-én tartott gyűléséből *Bodnár* Gáspár elnök. *Mondik* Endre titkár.

A Szent-István-Társulat rendes tagjainak figyelmébe. A Szent-István-Társulat tudomására hozza rendes tagjainak, hogy a folyó évi tagilletmények szétküldését november hó második felében fogja teljesíteni, az akkorra megjelenő nagy képes karácsonyi könyvjegyzékkel egyetemben.

Matinéé. A máramarosszigeti katolikus kör e hó 26-án, vasárnap délután 5 órakor X. Pius pápa 50 éves áldozó papi jubileuma alkalmából matinéet rendezett saját helyiségében a következő műsorral: 1. Elnöki megnyitó, tartotta *Hittel* Győző köri elnök. 2. Maurice Meszkovszki „Valse“ zongorán előadta *Hudeczek* Margit k. a. 3. Alkalmi felolvasás tartotta *Pilez* Ede. 4. Hubay Jenő „Helyre Kati“ hegedűn előadta *Sipos* Ferenc zongorán kísérte *Hudeczek* Margit k. a. 5. Szavalat, előadta *Sipos* Ferenc zongorán kísérte *Hudeczek* Margit k. a. 5. Sza-

valat, előadta *Lázár* Ilonka k. a. 6. Ének szóló, előadta *Baltovics* Bertalan, zongorán kísérte *Király* Béla.

Tiltakozó gyűlések a boritaladó ellen. A boritaladó elleni akcióból, a melyet a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete kezdeményezett, vármegyénk is derekasan kivette részét. F. hó 18-án ugyanis tizenöt helyen, nevezetesen: Szatmárhegyen, Erkörtvélyesen, Nagykárolyban, Kántorjánosin, Fülöpdarócson, Nagybányán, Szaniszlón, Krasznabélteken, Felsőbányán, Szinerváralján, Erdődön, Szokondon, Dobrán, Apán, Nántün és Szakacson tartottak tiltakozó gyűléseket, melyeken egyértelműleg elfogadták azt a határozati javaslatot, amely szerint a gyűlésekből kifolyólag csatlakoznak a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által indított országos mozgalomhoz és a f. hó 21-én Budapesten tartott nagy tiltakozó gyűlésen küldött-ségileg képviseltetik magukat. Ezen felül minden helyről száz aláírással ellátott iv terjesztett fel a M. Sz. O. E.-hez, végül a gyűlésekből kifolyólag az érdekeltek kérvényt is intéztek a földm. miniszterhez, hogy a boritaladó eltörlését a pénzügyminiszternél szorgalmazza. A f. hó 21-én Budapesten tartott gyűlésen a magyar szőlőtermés számos kiváló egyénisége jelent meg; az országgyűlési képviselők s a vármegyék, városok, gazdasági egyesületek képviselői. Szatmárvármegyét a nagygyűlésen nyolcz kiküldött képviselte. Az impozáns nagygyűlés egyhangulag hozzájárult a M. Sz. O. E. igazgatóságának a nagygyűlés elé terjesztett határozati javaslatához, mely szerint a gyűlés kimondotta, hogy egyhangulag kívánja úgy az állami boritaladónak mint a községi pótléknak teljes eltörlését, ily értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intézzenek, melyet küldött-ségileg nyújtanak át és végre nyomatékosan tiltakoznak az ellen, hogy a boritaladó akár jelen formájában, akár leszállítva, a törvényhatóságoknak, illetve községeknek az állam helyett teljesített szolgálatok fejében, rekompenzációként átadassék. A gyűlés napján délután impozáns küldöttség kereste fel Wekerle miniszterelnököt, mint pénzügyminisztert, hogy a tiltakozógyűlés határozatai folytán kérje el a boritaladó eltörlését.

Törvénykezési átcsatolás. Az igazságügyi miniszter Alsóremete és Felsőremete beregvármegyei községek a beregszászi járásbírórság területéhez csatolta át.

Testvérgyilkos. Gaál József nevű nagypaládi hülye ember testvérbátyját Istvánt összeszólkózásból kifolyólag egy doronggal úgy fejbe vágta, hogy koponya repedés következtében a szerencsétlen ember pár pernyi kintlás után meghalt. A gyilkost, ki tettét tagadta, a csendőrök elfogták és bekísérték a szatmári kir. törvényszék fogházába.

A dánosi cigányok gyermekei Ugo-csában. Tudvalevő dolog, hogy a dánosi gyilkos cigányok gyermekeit letartóztatásuk alkalmával elvették szülőiktől és állami gondozás alá vették őket. A szomorú nevezetességű gyermekekből néhány Tiszaujlakra is jutott gondozásba. A gyermekek Ujlakon elemi iskolába járnak, a hol a jobb viseletű és jól tanuló nebulók közé tartoznak. Ha

valaki szülőik után kérdezősködik, haragosan, cigányos kiejtéssel azt felelik, hogy becsukták őket, mert rájuk fogták, hogy gyilkoltak, pedig az nem igaz, mert azok becsületes emberek.

Deák-tér 2. sz. házban

(Dr. Nagy Barna-féle ház)

két udvari földszintes helyiség

irodának vagy lakásnak november hó 1-től kiadó. Értekezhetni ugyanezen házban a villamv. igazgatónál.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4./a) sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendákat és papi öltönyöket a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készülnék.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

Értesítés. Értetem a m. t. közönséget, hogy ház, birtok, üzlet és lakásközvetítő irodámat Várdomb-utczába, az izr. templommal szemben helyeztem át. **Zichermann Mór**

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Szinházal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajték-műekben és látszerézi cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Aki egy jó varrógépet óhajt venni az forduljon teljes bizalommal **Hammer Ignácz** műszerészhez Szatmár, **Battyhányi utca 1-ső sz.**, mert mint értesültünk, megszerezte a világhírű „Pfaff“ gépek egyedüli képviselőjét és ez maga is már a legnagyobb bizosítékot nyújtja arra, hogy egy kintinó varrógépet kap az, aki nála szerezi be ezen cikkekben a szükségletét.

Weisz Zoltán modern könyv-zenemű- és papirkereskedését a Gutman-palota sarokhelyiségében, fényesen berendezve, megnyitotta!

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos József kávéüzletét átvette **Benkő Sándor**, kinek előzőkenysége és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12%-al olcsóbban szerethetjük be kávé szükségletünket mint bár hol.

Özv. Lauf Józsefné és Fia szobafestő Szatmár, József kir. herceg-u. 14 sz.

35 év óta fennálló üzlet.

Elvállal szoba és templomfestést, tapétázást, mázolást és minden e szakba vágó munka gyorsan és pontosan való elkészítését olcsó árak mellett. Szives pártfogást kér özv. *Lauf* Józsefné és Fia.

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGÁRIÁT. Egy liter must házhöz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palaczk saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

Munkatárs: **Vlazáts Vincze.**

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

HALÁSZ SÁNDOR úri és női cipész SZATMÁR, DEÁK-TÉR 7. sz. (HALMI HÁZ).

Ajánlja a mélyen tisztelt közönségnek egészen újonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **czipész-műhelyét**, hol is a legelegánsabb kivitelben készülnek mindenféle **schevrau, lakk, box, zerge** és **strapa-czipők**.

Vidéki megrendelésekre és hibás lábakra különös gond fordítatik.

ÚJ VASKERESKEDÉS!

SZELES BÉLA

vas és szerszám kereskedése

Deák-tér 2. sz. SZATMÁR, a városháza mellett.

Ajánlja a n. é. közönség szíves figyelmébe dúsán felszerelt áruvárártát mindennemű vasanyagokban, u. m.: **rudvas, vaslemez, huzal, huzalszegek, vaskályhák, lemez és öntött vasedények, vasalók, evőeszközök, ollók, zsebkések, épület és butor vasalásokban** és minden e szakmába vágó árukban.

A Diabolit olaj (szagtalanító minden fertőző helyre) és az Admirál pormentesítő olaj egyedüli elárúsító helye.

Kiválóan fontos iskolák, hivatalos helyiségek, kórházak, kávéházak, nyilvános magán-kloettek és pissoirok részére.

Szíves tudomásul!

Bátorkodom a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét felhívni, mielőtt a szörme-szükségletét beszerezné, tekintse meg saját készítményű finom **szörme-boáimat** (coliót), melyekből nagy választékot tartok raktáron; ezenkívül mindennemű finom **szörme-árúkat mufokat és persiáner-sapkákat.**

Egyszermind szíves tudomására hozom, hogy ugyanezen üzlethelyiségben **kötszerraktáram van**, melyben nagy választékot tartok mindennemű kötszerekben.

Továbbá **gummi árúknban** nagy választékot tartok.

Postai megrendeléseket diszkrétan eszközöm.

Utazóbundák kikölesönöztetnek! Kérve a n. é. közönség becses pártfogását, pontos kiszolgálásom teljesítése mellett maradtam teljes tisztelettel

Görömbey János szücs
DEÁK-TÉR, ANTAL D. HÁZ.

TÖRLEY CASINO TALISMAN GRAND VIN

Szálloda, étterem és kávéház megnyitás! ..

Értesitem Szatmár város és vidéke m. t. közönségét, hogy a

Károlyi-Szállodát

átvettem

és azt szeptember 5-én megnyitottam. Felhívom a m. t. közönség b. figyelmét az ujonnan átalakított és fényesen berendezett **kávéhárra**, hol is kitűnő tekeasztalokról gondoskodtam. — Izletes ételek, szakszerűen kezelt borok és mindig frissen esapolt sör, a nap bármely szakában kapható, nemkülönben kitűnő zónareggelik.

Havi abonensek elfogadtatnak.

Elvállalok **lakodalmakat és társasvacsorákat.** — Társaságok részére külön helyiségekkel (schambré-szeparé) rendelkezem. — A m. t. közönség szíves pártfogását kérve, kitűnő tisztelettel:

Márkus Sándor,
vendéglős.

Kitűnő tekepálya!

Ellenbógen Tóbiásné

első szatmári petroleum szállító

Kazinczy-utca 17. szám.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szíves tudomására, hogy évek óta fennálló

petroleum szállító

üzletemet Kazinczy-u. 17. sz., a zárdával szembe levő bolthelyiségbe **helyeztem át,** ezek folytán kérem petroleum szükségletét nálam beszerezni, ahol a legfinomabb **császárolaajtól kezdve a legolcsóbb minőségű petroleumig,** minden versenyt kizáró **olcsó árban** nálam beszerezhető. — 5 literes kannát **díjmentesen** kölcsönzök. — Minden megrendelést pontosan, saját fogatommal **házhoz szállítok.** Kisebbsémmenyiségű megrendeléseket is eszközölök. — Kiváló tisztelettel:

Ellenbógen Tóbiásné,
petroleum szállító.

Napi árak. — Telefon 164.

HORVAY és SZABÓ

festők Szatmár, Kinizsy-u. 29.

Elvállalnak szobafestést, mázolást, czim- és czimer-festést, valamint aranyozást és tapétázást. Templom festéseket minden stílusban.

::: Üveg czimtablák készítése :::

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nagy őszi és téli vásár!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

SZATMÁRI BAZÁRBAN

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a legolcsóbbtól a legizélésesebb tárgyak, u. m.: játékok, díszmű, rövid, nürinbergi, aczél, tajték, üveg, porcellán és öntvény-árúk, gram-mophonok, fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen leszállított árak mellett vásárolhatók

Blatniczky István, Szatmár, Kazinczy-utca 10. szám alatt levő „SZATMÁRI BAZÁR” - JÁBAN.

MÉRSÉKELTEN SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Automobilok és 3 kerékű triciklik.

Óriási választék francia babákban.

FÜLÖP és SINGER sirkőnagyraktáraik

Szatmár - Nagykároly.

Attila-utca 1/B.

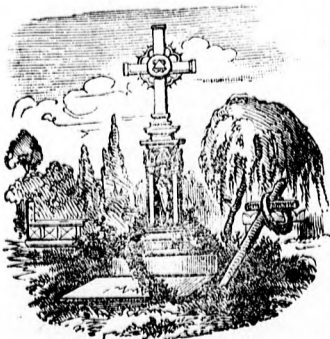
Széchenyi-utca 30.

Ajánlják sirkőveiket a legnagyobb választékban, u. m.: fehér cararra, fekete Schvéd granit, sziléziai szürke granit, Porphir és Labrador kövekből. Mindennemű temető munkákat, u. m. áthelyezéseket, állításokat, utánvését és aranyozást bámulatos olcsó árban 25 évi írásbeli jótállás mellett elvállalnak.

Sírszegélyek, vasrácsok, uti kereszték

Óriási választék márványlapokban. Költségvetés és rajzok ingyen és bérmentve.

Sürgőnycim: FÜLÖP kőfaragó Szatmár.

Hangszer üzlet!
Szalai Simon
 hangszer és zongora-
 készítő s hangoló
 Szatmár, Kazinczy-u. 14.
 Guttmann-palota.

ŐSZI SARJU LEGELŐ

300 hold kiadó
 a csonkási bérletünkön.
NEUSCHLOSZ TESTVÉREK
 Szatmár, Deák-tér 7. sz.
 Telefon szám 16.

**Elsőrendű porosz kő-
 szén és vágott tűzifa**

valamint

**I. rendű bükkhasábfa,
 I. rendű gyertyánfa,
 I. rendű eserfa,
 I. rendű tölgyfa,**
 vastag hántott vargafa,
 többféle dorongfa kapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,
 Báthory-utca 10. sz. Telefon 122.
 Raktárak: a lakásnál, a Szentvér-
 és máv. állomásnál.

Hammer Ignácz

műszerész, kerékpár és varrógép-
 raktár Szatmár, Batthyányi - u. 1.
 Schwarcz Albert-féle bolthelyiségben.

Világhírű

„PFAFF“

varrógépek Szatmárme-
 gyé egyedüli képviselője.

**Kedvező részletfize-
 tetés, 8 éves jótállás.**

Szakszerű javítóműhely

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bakos és Papp

épület- és műlakatosok SZATMÁR, Kazinczy-utca 28. sz.

Ajánljuk a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

lakatos-műhelyünket

a m. t. közönség szives figyelmébe, hol is a legszolidabb árak mellett készítünk mindennemű épületvasalásokat, modern vasrácsokat, kapukat, ajtókat, sírkerítéseket, esinos kivitelű takarék-tűzhelyeket és modern kivitelű vasbélyegzőket.

Különös gondot fordítunk kutfelszere-
 lésekre és mindennemű javításokra.

**Fehérnemű ::
 gőzmosógyár.**

Uj! Uj!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy engedve a hozzám intézett számtalan felkérésnek, 22 év óta fennálló jó hírnevű kelmefestő és vegytisztító gyárral kapcsolatosan

fehérnemű gőzmosógyárat és plisseé-vasaldát

rendeztem be. — Gyáram, mely a külföld leghíresebb gyárai által készített gépekkel van felszerelve, nemcsak a fővárosi, de bármely külföldi hasonló vállalattal egy árak, mint munka tekintetében teljesen egyenrangú és a közönség igényeit a teljes mértékben kifogja elégiteni. — Nagybecsű szives pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

Hájtájer Pál.

Figyelmeztetés: Gyáram, mely az egyedüli Gőzmosó-
 gyár Szatmáron, nem tévesztendő össze Gőzmo-
 sodának elnevezett más vállalattal.

Főfelvételi üzlete: Kossuth L.-u. 10.
 Fiók felvételi üzlet: Kazinczy-utca.

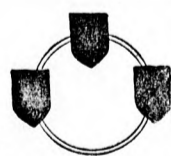
Mielőtt személy, jelzőlog,
 vagy építési

KÖLCSÖN

iránt intézkednék, kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED — BUDAPEST
 IX., Lónyai-utca 7. szám. — Telefon-Interurban 46-31.

IFJ. **RUBINSZKY**

FERENCZ

IPAR-ÜVÉSZETI

MŰHELYE

SZATMÁR, UJ-UTCA 3^a SZ. (SAJÁT HÁZ).

Modern háló, ebédlő, szalon vagy
 uri szoba berendezések, vala-
 mint leányszoba berendezések
 művészi kivitelben készülnek.

KIVÁNATRA TERVEKEL IS KESZÉGGEL SZOLGÁLOK.